

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Цветан Първанов Давидков

относно дисертационния труд на
Дженгизхан Каптан „Философия на устойчивото финансиране“
(научен ръководител: проф. д-р Александър Гънгов)

Това становище се изготвя въз основа на Заповед РД-38-413 / 14-07-2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Решение на научното жури от 18-07-2023 г. относно разпределението на задачите между членовете на научното жури.

Представеният текст е дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР по ПН 2.3 Философия. Докторантът Дженгизхан Каптан е възпитаник, както следва: на Анадолския университет (бакалавър); на университетите „Лийдс-Бекет“ и „Астън“. Видно от неговата творческа автобиография колегата Каптан има солиден опит в корпоративния сектор, включително на отговорни позиции. От 2020 г. досега той е редовен докторант във Философския факултет на Университета. Обучението му се осъществява в докторската програма по ПН 2.3 Философия, философия с преподаване на английски език. Научен ръководител на докторанта е уважавания колега проф. д-р Александър Гънгов.

Дисертационният труд е разработен в обем от 170 стр. + библиография (с. 171-181). Структуриран е, както следва: въведение; глава 1 – Методология; глава 2 – Устойчиво финансиране: определение и исторически анализ; глава 3 – От финансиране към устойчиво финансиране; глава 4 – Ограничения и несъвършенства на капитализма по отношение на устойчивостта; глава 5 – Как да постигнем по-добра устойчивост – философски дискурс; глава 6 – Заключение и бележки и бъдещи задачи.

Цялостна ми оценка за дисертационния труд е положителна. Аргументите за тази оценка са:

- Темата е актуална и предизвикателна. Избраната съдържателна линия за интерпретиране на темата: *устойчивост – финанси – капитализъм* дава възможност да се разгледат/интерпретират същностни страни на изследователското поле.
- Структурата на текста следва обичайни за жанра образци и дава възможност за пълноценно разгръщане на логиката на дисертационния труд. Логиката на автора (като повествование) е добре очертана.
- Допада ми избраната методология (в основата на която е декларирана диалектичката логика на Маркс/Хегел) и критическият патос на автора. Положително оценявам и това, че авторът не „остава“ при Хегел и Маркс – той се интересува от социалното действие (включително като възможност за съпротива) и

основава своя разказ и анализ върху развития, свързани със социална феноменология, дялове на психологията, интерпретации на справедливостта и др.

- Налице са резултати, които могат да бъдат оценени като принос в разглеждането/интерпретирането на темата.
- Авторът се основава върху богат корпус от източници.
- В текста е показана *философска сръчност* – да не забравяме, че основна цел на докторантурата е да се развият способности и компетентности за самостоятелно научно дирене в съответствие с добрите образци в тази област.

Научни приноси. Претенцията на автора за научни приноси може да бъде защитена (Автореферат, с. 48 – 49). Тук умишлено не откривам дебат, тъй като целта е да се оцени направеното, а не възможното да бъде направено.

Автореферат. Имам основание да смятам, че авторефератът (в обем 60 печатни страници) представя добре цялостния текст на български език.

Научни публикации. Представените публикации по темата на дисертацията представят пред по-широка публика съществени резултати от научното дирене. Текстовете са публикувани (приети за печат) в подходящи издания (периодика). Има основания да се приеме, че публикационната активност на кандидата е достатъчна. Текстовете са на добро равнище.

Лични впечатления. Не познавам лично кандидата. Впечатленията ми са от текста на дисертацията и публикациите, свързани с нея.

Дискусия. Критични бележки. Препоръки. Въпрос, който ме вълнува и – според мен – може да бъде обсъждан във връзка с представения текст - е следният: в каква степен философското познание е приложимо непосредствено за решаване на частнонаучни проблеми от различен характер? Основание да поставя този въпрос ми дават този и други текстове¹. В този въпрос откроявам поне два аспекта: в системата на философията – ако това се приема – не всяко знание е с пределна степен на общност – в приложното философско познание се търсят *допирни точки* между по-общи (или пределно общи) постулати и изследователски полета на частните науки (можем да ги обозначим като конкретно – с различни равнища на конкретност). Второто основание: „светът на битието“ е взаимодействие на различни по сложност системи. Цялостната картина се отличава както с подреденост (в рамките на човешката способност да я обхванем и проникнем в нея), така и с не подреденост (основания: множественост – безкрайност $\vee$ ограничения на нашата познавателна способност). В контекста на казаното: в каква степен изявените претенции на философията като критически познание са приложими тук – сега – в конкретна връзка - спрямо конкретно явление? В каква степен е необходимо да доизграждаме реалната сложност по посока: (тук, но не само) – (сега + историческия контекст) – (в конкретна връзка, но и извън нея) е т.н. С други думи: какви са реалните траектории на възходането на частно и конкретно към всеобщо и обратно?

Колегата Капман разглежда устойчивото финансиране изключително като „специфична част от финансовата сфера и ... средствата, които финансовите институции предоставят на индустриалните капиталисти, за да осъществят прехода към икономика с нулеви нетни

---

¹ В случая се позовавам на текст на колегата проф. д-р Иван Ценов.

емисии на въглерод до 2050 г.“ (Автореферат, с. 48) В литературата по устойчиво предприемачество се срещат твърдения, че устойчивото финансиране може да има за цел ефикасното решаване на определени социални проблеми – в този смисъл, то може да се свърже с концепцията за корпоративна социална отговорност (в пределно широкото ѝ тълкуване).

В общата логика на изложението на колегата Капман са налице подходящи илюстрации и отговори на поставените въпроси. И все пак...

- Препоръка от технически характер се отнася до представянето на текста на български език – с превода на български има проблеми от различен характер.
- Обикновено върху дисертационния труд и автореферата се обозначава професионалното направление (в конкретния случай 2.3 Философия) – тук липсва.

Заклучение. Предвид изложеното по-горе смятам, че са изпълнени всички изисквания, свързани с процедурите за организиране и изпълнение на докторантурата, включително е налице стойностен дисертационен труд, който покрива напълно добрите стандарти в жанра. Имам основание и ще подкрепя решение на уважаемото научно жури за присъждане на ОНС ДОКТОР на колегата Дженгизхан Каптан по ПН 2.3 Философия.

София, 26 септември 2023 г.

Подпис: